

9. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста. СПб.: Издательство “Питер”, 2000. 656 с.

УДК 159.9:613.88:176

Ю.М. Каптур,

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної та консультативної психології
НПУ імені М. П. Драгоманова*

ДІАГНОСТИКА ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ КЛІЄНТСЬКОГО ЗАПИТУ ЩОДО СЕКСУАЛЬНОСТІ У ПСИХОЛОГІЧНОМУ КОНСУЛЬТУВАННІ

***Анотація.** Констатовано, що сексуальність є прихованим багатокомпонентним пластом людських взаємин, які у консультативній практиці актуалізуються через призму іншого роду поверхових запитів. Проаналізовано специфічні особливості у мови проведення інтимно-особистісного консультування з запитами щодо сексуальної сфери особистості. Визначено основні орієнтири для психолога, в практиці якого виникають проблеми у взаємодії з сексуальним партнером.*

***Ключові слова:** сексуальність, інтимно-особистісне консультування, сексальні стандарти, консультування.*

***Abstract.** It is stated that sexuality is a hidden multi-component layer of human relationships, which in consultative practice are actualized through the prism of other superficial requests. The specific features of the language of intimate and personal counseling with inquiries about the sexual sphere of personality are analyzed. The main guidelines for a psychologist in whose practice there are problems in interaction with a sexual partner are identified.*

***Keywords:** sexuality, intimate and personal counseling, sexual standards, counseling.*

Консультативна практика та розвиток сучасної психології підтвердив необхідність дослідження сексуальної поведінки людини та визначення основних орієнтирів надання психологічної допомоги з цих питань. Ця тема викликає постійно живий інтерес та шквал дискусій. Проте на в роботі з психологом ситуація складається не так однозначно. Адже переважно

клієнти не звертаються до психолога з запитом обговорити конкретно сексуальні проблеми. Ця тема зазвичай залишається прихованою. Клієнт до останнього намагається оминати її обговорення і висвітлювати особливості своєї інтимності. Викликано це перш за все завуальованістю і стереотипністю уявлень про сексуальні сподобання людини [1].

Однак, на думку Г.Келлі, до останнього часу ми не мали достатньої кількості емпіричних відомостей про паттерни сексуальної поведінки. Відсутність інформації призвело до того, що багато людей не тільки не можуть розібратися, чи є вони нормальними в сексуальному плані, але і відчувають труднощі, коли намагаються зрозуміти, як розвивається їх сексуальне життя або які аспекти сексуального життя їх не задовольняють [2].

У сучасному суспільстві панує переконання, що «нормальна» в сексуальному плані людина відчуває потяг до представників протилежної статі і прагне до гетеросексуального статевого акту. А всі інші прояви сексуальної активності в тій чи іншій мірі є ненормальними і вважалися такими в усі часи. Тим часом історія, антропологія і психологія мають відомості, що свідчать про те, що сексуальні пристрасті і поведінка людей завжди були і залишаються надзвичайно різноманітними і мінливими.

Неважко помітити, що такі терміни, як «відхилення, різновид і парафілія», припускають певну ступінь відмінності від загальноприйнятого сексуального стандарту. Існує ряд сексуальних стандартів, які відповідають цінностям сучасної західної культури. Неофіційно - а часом і цілком офіційно - нам рекомендують певний сексуальну поведінку і переваги.

Гетеросексуальний стандарт. Вважається, що ми повинні відчувати сексуальний потяг до представників протилежної статі і бажання вступити з ними в сексуальний контакт.

Коїтальний стандарт. Передбачається, що власне статевим актом є злягання чоловіка і жінки, або коїтус. Багато інших видів гетеросексуальної активності при цьому стали іменуватися прелюдією, оскільки вважається, що сексуальні відносини не можуть обмежуватися діями, які самі по собі не є остаточною метою, а скоріше готують пару до коїтусу, який розглядається як така мета.

Оргазмічний стандарт. Оргазм вважається обов'язковим кульмінаційним моментом сексуальних відносин. Таке уявлення широко

поширене серед чоловіків в західних країнах, хоча в останні роки воно починає домінувати і серед жінок.

Парний стандарт. Вважається, що секс є акт, в якому беруть участь дві людини. Хоча ставлення до мастурбації стало більш лояльним, мастурбацію прийнято розглядати як ерзац парної сексуальної активності, зокрема статевого акту. Згідно з цим стандартном, займатися сексом краще удвох. Будь-які види сексуальної активності з великою кількістю учасників вважаються ексцентричними.

Романтичний стандарт. Передбачається, що сексуальність нерозривно пов'язана з любов'ю. Дійсно, внаслідок інтимної близькості почуття до партнера можуть стати більш глибокими. Однак не можна забувати, що любов і секс можна тлумачити і оцінювати по-різному. У вікторіанську епоху вважалося, що в пристойних відносинах між закоханими немає місця для плотських бажань. В даний час існує стандартний вигляд, що романтична закоханість без фізичної близькості не досягає завершеності, а секс без любові є досить поверхневе в емоційному відношенні заняття.

Стандарт безпечного сексу. Людина, яка вирішила зайнятися з ким-небудь сексом, повинна вжити певних заходів обережності, щоб запобігти таким наслідкам, як небажана вагітність або зараження хворобами, що передаються статевим шляхом.

Ці стандартні уявлення цілком підтримуються цінностями, домінуючими в нашій культурі і соціальній системі.

Моральна складова, як виявилось, є невід'ємною і міцно сплетеною константою життєвих ситуацій, які обговорюються консультантом з клієнтом, в контексті сексуальності. Переважна більшість запитів стосується морального вибору та труднощів у комунікаціях між подружжям чи партнерами. І лише при більш детальному вивченні конкретної життєвої ситуації виявляється, що подвійними посланнями клієнт прикриває невирішеність питань інтимного характеру, які протягом тривалого часу підміняються негативним емоційним фоном та образами.

Значна частина людей через неуміння аналізувати власні бажання та можливості не наважуються визначати власну систему цінностей та взагалі відмовляються від вибору. Таким чином чекають пристрасті чи партнера, який допоможе здійснити «прорив», а таким чином візьме на себе відповідальність за прийняте рішення. (Можливо це і є однією з причин інфантилізації сучасних чоловіків у сукупності з фемінізацією).

Людям доводиться домагатися рівноваги і гармонії між їхніми власними сексуальними цінностями і поведінкою і сексуальними установками, існуючими в їх соціальному середовищі. В даний час ми маємо у своєму розпорядженні достатню кількість наукових даних, які б свідчили про те, що моральні та етичні переваги людини можна прогнозувати ще в дитинстві.

Крукс Р. вважає, що дитина не має вродженого уявлення про правильне і неправильне. В ході фізіологічного та інтелектуального розвитку зростає рівень усвідомлення моральних цінностей. З віком розуміння поглиблюється і стає складовою частиною стосунків з оточуючими [3].

Досягнення балансу між власними моральними принципами та принципами соціального середовища, і задоволенням індивідуальних сексуальних потреб на практиці являє собою нескінченний процес, що триває все життя. На кожному етапі життєвого шляху людині доводиться робити вибір, пов'язаний з сексуальністю, і вирішувати нові сексуальні проблеми.

На сьогодні в ситуації «Ілюзії вибору» психологи стикаються з новою проблемою. Багато людей відмовляються здійснювати вибір, орієнтуватися на власні смаки. Вони чекають порива пристрасті чи партнера, який міг би повести за собою. Таким чином вони уникають відповідальності за наслідки.

Таким чином, ми окреслили ряд орієнтирів, які психолог врахувавши при організації консультативної допомоги, може використати і стати більш ефективним у професійній діяльності

Список використаної літератури:

1. Горностай П. П. Консультативная психология Теория и практика проблемного подхода. Киев : Ника-Центр, 2018. 400 с.
2. Келли Г. Основы современной сексологии. СПб.: Питер, 2000. 896 с.
3. Крукс Роберт, Баур Карла. Сексуальность / пер. Исакова О. и др.. СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. 475 с.